

קונטרס

יקרא דמלכא המבואר

מכבוד קדושת מרן
בעל היקרא דמלכא זיע"א

פרשת במדבר

עם ביאור משולב על דברי קדשו
והוספת ציונים והערות

נערך ע"י הרה"ג ר' אברהם זילבר שליט"א
בן מורנו ראש הישיבה שליט"א

כל הזכויות שמורות

למכון "מעיינות הרים"

להוצאת ספרי הצה"ק לבית זוועהיל
בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

רח' האדמו"ר רבי שלמה מזוועהיל, בית ישראל

ת.ד. 5088 ירושלים 91050

טל: 052-7646061 פקס: 052-5326464

דוא"ל: 5326464@gmail.com

יו"ל בסיוע הצה"ק זוועהיל

עיצוב ועימוד:

סוף פסוק – 0583256900

סוף
פסוק

בסוף, עימוד טוב קבע

פרשת במדבר

תשט"ז

וידבר ה' אל משה במדבר סיני וגו' שאו את ראש כל עדת בני ישראל וגו'. וברש"י, מתוך חיבתן לפניו מונה אותם כל שעה כשיצאו ממצרים מנאן וכשנפלו בעגל מנאן לידע מנין הנותרים, כשבא להשרות שכינתו עליהם מנאם. איתא (תולדות יעקב יוסף סוף דברים. דברים ששמעתי ממורי) בשם הבעש"ט זי"ע ועכ"י כי שלושה קוין חסד גבורה תפארת מתפשטין מן רום המעלות עד התהום מקום

ביאורים

מנאם, באחד בניסן הוקם המשכן, ובאחד באייר מנאם'.

והנה רש"י הק' מזכיר שני מאורעות שבהם מנו את ישראל חטא העגל והקמת המשכן, ופשוט לכל שאלו שני מאורעות הפוכים זה מזה, דבחטא העגל נפלו ישראל לשפל המדרגה, ואילו בהקמת המשכן הגיעו ישראל לדרגה הגבוהה ביותר. ויש להתבונן מה הוא השייכות בין אלו שני המאורעות חטא העגל והקמת המשכן שבשניהם מנו את ישראל. ויש לבאר על פי מה דאיתא (תולדות יעקב יוסף סוף וזאת הברכה, דברים ששמעתי ממורי) בשם הבעש"ט זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל, כי כידוע יש בהשפעה העליונה סדר של שלושה קוין, חסד, גבורה, תפארת, והם

נפלו בעגל מנאם וכשבא להשרות השכינה מנאם • מבאר ע"פ הבעש"ט דיש ג' קוים למעלה קדושה ולמטה נופל בחטא • נשאם בעגל ממה שנפלו בעריות ונשאם שוב להשראת המשכן.

פרשננו פותחת בכתוב (כמדבר א, א-ב): **וידבר ה' אל משה במדבר סיני באהל מועד באחד לחדש השני בשנה השנית לצאתם מארץ מצרים לאמר, שאו את ראש כל עדת בני ישראל למשפחתם לבית אבתם במספר שמות כל זכר לגלגלתם, וברש"י, 'מתוך חיבתן לפניו מונה אותם כל שעה, כשיצאו ממצרים מנאן, וכשנפלו בעגל מנאן לידע מנין הנותרים, כשבא להשרות שכינתו עליהם**

ציונים והערות

התפארת בהתפשטו למטה במקום הקליפה היא הגאווה, וקו הגבורה למטה הוא כעס וע"ז, והוא כשלהבת קשורה בגחלת זה בזה עד למעלה, רק למטה הוא בלי דעת בסוד נשים דעתן קלה, שהרשעים הם בחי' נוק' דעתן קלה עליהם, ולמעלה הוא עם הדעת, שנותן דעתו שיתענג יותר בעבודת הש"י ולא במקום הטינופת. ובחי' התשובה הוא

א. ז"ל התולדות: 'שמעתי ממורי פ' הש"ס דר"ה (ז). נושא עון, חד אמר נושא, וחד א' כובש ועון עצמו אינו נמחק וכו', וכך היא המדה וכו'. וביאר כי אלו ג' קווין חג"ת מתפשטין מן רום המעלות עד התהום מקום הקליפה, וחסד במקום הקדושה למעלה הוא ענג, וכשנתפשט למטה בקליפה הוא זנות, וז"ש אין למעלה מענג ולמטה (נגע) [מנגע] (ס"י פ"ב מ"ב). וקו

הקליפה, וחסד במקום הקדושה למעלה הוא עונג וכשנפשט למטה בקליפה הוא זנות, וז"ש (ספר יצירה פ"ב מ"ד) אין למעלה מעונג ואין למטה מנגע, וקו התפארת בהתפשטותו למטה במקום הקליפה היא הגבורה, וקו הגבורה למטה הוא כעס, ע"כ (ועיי"ש בהמשך דבריו).

והנה ציוותה התורה ק שאו את ראש כל עדת בני ישראל, שעל ידי האהבה נפולה שעל ידי העגל שהתאוו לעריות כש"כ (שמות לב, ו, וברש"י) ויקומו לצחק, נפלו בחי' ראש שלהם ושרתה עליהם הקליפה והסמ"א, ועכשיו כשבא להשרות עליהם השכינה הקדושה צריכים להרימם ולשאת ראשם ולמנות המדרגות שלהם פעם

ביאורים

והנה בזה יתבאר היטב קוטב הדברים שבין חטא העגל להקמת המשכן שבשניהם מנו את ישראל, כי ציוותה התורה הק' 'שאו את ראש כל עדת בני ישראל' לרומם אותם ולהעלותם, אחר שעל ידי האהבה נפולה שעל ידי העגל שהתאוו לעריות, כמו שכתוב (שמות לב, ו) 'ויקמו לצחק', ומפרש רש"י מדברי חז"ל שהכונה לחטא עריות ח"ו, נפלו בחינת ראש שלהם, מדרגתם הגבוהה אחר מתן תורה עד חטא העגל ושרתה עליהם הקליפה והסמ"א, ועכשיו כשבא להשרות עליהם השכינה הקדושה, צריכים להרימם ולשאת ראשם ולמנות המדרגות שלהם פעם אחר פעם, מנין ראשון אחר העגל בא להוציאם

מתפשטין מן ריוס המעלות עד התהום מקום הקליפה, וחסד ששורשו במדת האהבה, במקום הקדושה למעלה הוא עונג, מצד מדת אהבה להתענג על ה', וכשנפשט למטה בקליפה הוא זנות, וזהו שאמרו (ספר יצירה פ"ב מ"ד) אין למעלה מעונג ואין למטה מנגע, כלומר באותו קו ובאותה תכונה שהיא מדת החסד ומדת האהבה, למעלה מגיע לדרגת עונג, ולמטה הוא מתהפך לבחינת נגע ח"ו המגיע מהפגמים בקדושה, וקו התפארת בהתפשטותו למטה במקום הקליפה היא הגאווה להתפאר ולהשתרר ח"ו, וקו הגבורה למטה הוא משתלשל למידת כעס ח"ו, ע"כ דברי התולדות יעקב יוסף (ועיי"ש בהמשך דבריו).

ציונים והערות

ההיא חסד הוא המדה שבבורא יתברך שמו ועתה עושה בזה רעה ומוריד את האהבה כביכול במקום מטונף. ג. ראה מדרש תנחומא (תזריע יא): 'אדם כי יהיה בעור בשרו על ידי מה נגעים באים על ידי הזנות וכן את מוצא בירושלים ע"י שהיו שטופין בזנות לכך לקו בצרעת'. ד. ז"ל רש"י: 'לצחק - יש במשמע הזה גלוי עריות, כמו שנאמר (בראשית לט יז) לצחק בי, ושפיכות דמים, כמו שנאמר (שמואל ב' ב יד) יקומו נא הנערים וישחקו לפנינו, אף כאן נהרג חור'. ה. ראה מה שכתב רבינו לקמן

הדעת וכו', וכמו ששמעתי האומר אחטא ואשוב וכו' (יומא פה ע"ב). ובזה יובן נושא עון וכו' ועון עצמו אינו נחקק, כי דבר גשמי ומאוס אינו יכול לעלות למעלה במקום שורש התענוג וכו'. וכך הוא המדה, ר"ל מדת רב חסד שהוא התענוג שהוא חסד התענוג נתלבש זה בתוך זה וכו', וח"א כובש וכו' ודפח"ח. ב. ראה מאור עינים (פרשת מקץ דרוש לחנוכה): 'זוה אשר אמר הבעש"ט ואיש אשר יקח את אחותו וגו' חסד (ויקרא כ, יז) הנה מי שהולך אל ערוה רחמנא ליצלן הלא הוא מחמת אהבה שבו הלא האהבה

אחר פעם, כי ע"י החטאים נעשים בחי' נקבות ונשים דעתן קלות (שבת לג:)
שמתענגות ממקום השפלות וקלות מקום המינופת, וצריך להרים ראשם ושכלם
להבין להתענג ממקום הקדושה מהשורש של החסדים עונג עליון.

וַיִּשְׁמְרוּ את משמרתו ואת משמרת כל העדה לפני אהל מועד לעבוד את עבודת
המשכן. ושמרו את כל כלי אהל מועד ואת משמרת בני ישראל לעבוד
את עבודת המשכן. ונתתה את הלויים לאהרן ולבניו נתונים נתונים המה לו מאת

ביאורים

הכתוב, 'כָּל זָכָר לְגִלְגָּלְתָּם', שעל ידי
המנין ירוממם לדרגת זכר בדעת שלימה ט.

כפל הכתובים במשמרת הלויים • הלויים היו
נתונים ב' פעמים מצד הגוף ומצד הנשמה •
הלויים היו בחינת מעשר מבני ישראל.

בפרשתנו ציוה הכתוב על מנין הלויים, ואמר
(במדבר ג, ז-ט): 'וַיִּשְׁמְרוּ אֶת מִשְׁמֶרְתּוֹ וְאֶת
מִשְׁמֶרֶת כָּל הָעֵדָה לִפְנֵי אֹהֶל מוֹעֵד לַעֲבֹד אֶת
עֲבֹדַת הַמִּשְׁכָּן. וַיִּשְׁמְרוּ אֶת כָּל כְּלֵי אֹהֶל מוֹעֵד
וְאֶת מִשְׁמֶרֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַעֲבֹד אֶת עֲבֹדַת
הַמִּשְׁכָּן. וְנָתַתָּה אֶת הַלְוִיִּם לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו נְתוּנִים
נְתוּנִים הֵמָּה לוֹ מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל'. והרי אלו

מהשקיעות בתאוות ח"ו שהוא בבחינת
נגע, והמנין השני בא לנשואם ולרוממם
שיהיה להם תענוג מהקדושה וידבקו
בדרגת עונג¹, כי ע"י החטאים נעשים בחי'
נקבות שאין בהם דעת שלימה, וכמו
שרמזו חז"ל באמרום (שבת קלג:) 'נשים דעתן
קלות'², שמתענגות ממקום השפלות וקלות,
מקום המינופת, ואף החוטא הרי בזמן
החטא אין בו דעת שלימה, כי אילו היה
בו דעת שלימה הרי לא היה חוטא³, וצריך
להרים ראשם ושכלם להבין להתענג ממקום
הקדושה מהשורש של החסדים עונג עליון
היפוך הנגע ששקעו בו ח"ו, והוא שרמזו

ציונים והערות

רצ"ב ונהירו דב' מוחין גליפא בה וגם ז"ס דעתן של
נשים קלה. כלומר דבצד הזכר יש ג' מוחין חכמה
בינה ודעת, ואילו הנשים אין להם מח הדעת רק
דעת המתפשט, ולכך דעתן קלה, וראה עוד פירוש
הראב"ד לספר יצירה (פרק ה משנה ב) בענין מזל
בתולה: 'כי בתולה היא צורת נקבה ולא פני אדם,
אמנם אין לה דעת שלימה כזכר, כי נשים דעתן
קלות והתאוה מתגברת בהן מצד הכוליא
השמאלית'. ח. ראה גמרא סוטה (ג): 'ריש לקיש
אמר אין אדם עובר עבירה אלא אם כן נכנס בו רוח
שטות שנא' איש איש כי תשטה אשתו תשטה
כתיב'. ט. וזה כל זכר, שנתעלו ממדרגת נשים
דעתן קלות. עפ"י כתי"י ישן.

תשל"א: 'הנה הגוף חומרי בתאוות מלוכלכים, כי
מדות החסד והגבורה נמשכים מראש דרגין עד
התהום, והם אהבות וגבורות נפולין, כמו ישמעאל
מאברהם ועשו מיצחק (עיי' זוה"ק ח"ג קי"א:), והי'
המספר להעלות הנפולות ונמוכי ראש למדרגות
רמות להתקרב לשירות וצבא המלך'. ו. ראה
יסוד צדיק ערך קדושה: 'קדושה וקדשה נגזרים
מאותו שורש, אדם שאינו הולך אחר תאוותיו
ומתרחק מתענוגי עוה"ז יש לו כנגד זה תענוג
בעבודת השי"ת'. ז. שורש הדברים במרכבה
העליונה, כמבואר בעץ חיים (שער כא פרק ב): 'אבל
בנוקבא דז"א לא כך הוא אלא שבראשה לא יש רק
בחי' ב' מוחין לבד שהם חו"ב שלה כנזכר באדר"ז

בני ישראל. הדיוקים המה: א' שמוזכר כמה פעמים משמרת. ב' מאי כל העדה ומאי בני ישראל. ג' אהל מועד, כל כלי אהל מועד, ד' נתונים נתונים פעמיים.

ורש"י פי' שכולם היו זקוקים לצרכי המקדש אלא שהלולים באים תחתיהם בשליחותם לפיכך לוקחים מהם המעשרות בשכרן. כי הלולים נתונים שתי פעמים בשליחות לצרכי המשכן עבודת פנימיות התלוי בכונת הלב ובמחשבה טובה, ובעבודת חיצונית. הפנימיות בחי' אהל מועד והחיצונית בחי' כל כלי אהל מועד, וכנגדם שתי בחי', העדה ובני ישראל, וניתנה להלולים הרשאה והכח להיות שלוחים בעד העדה ובני ישראל לעבודת הקודש של אהל מועד, הן המעשים טובים של תשובה ותפילה ולימוד, והן המעשים החיצוניים גשמיים, על הלולים לשמור

ביאורים

להשראת שכינתו הק' במשכן. וכנגדם שתי בחי', העדה ובני ישראל, 'העדה' מרמז על בחינת נשמות ישראל לשון מעלה, ו'בני ישראל' מרמז על נשמת ישראל עם גופיהם', וניתנה להלולים הרשאה והכח להיות שלוחים בעד העדה ובעד בני ישראל לעבודת הקודש של אהל מועד, הן מצד המעשים טובים של תשובה ותפילה ולימוד שבהם תיקנו את העדה שהם נשמות ישראל, והן מצד המעשים החיצוניים גשמיים שבהם תיקנו גם את הגופים של בני ישראל, ומיושב היטב למה כפל הכתוב פעמיים 'נתונים', ולמה חילק שיש בחינת 'העדה' ובחינת 'בני ישראל', בחינת 'אהל מועד' ובחינת 'כלי אהל מועד', כי הלויים היו נתונים להיות שליחים של בני ישראל ב' פעמים, אחד כנגד הגוף ואחד כנגד הנשמה, אחד כנגד הפנימיות ואחד כנגד החיצונית, ולכך כפל ואמר גם כמה פעמים את הלשון 'משמרת', כי היה על

ג' פסוקים שבהם תיבות שלכאורה במשמעותם כופלים זה את זה, והדיוקים המה: א' שמוזכר כמה פעמים משמרת. ב' מאי כל העדה, ומאי בני ישראל. ג' אהל מועד, כל כלי אהל מועד, ד' נתונים נתונים פעמיים.

ורש"י פי' בפסוק שני טעם אומרו, 'מִשְׁמֶרֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל' שכולם היו זקוקים לצרכי המקדש, אלא שהלולים באים תחתיהם בשליחותם לפיכך לוקחים מהם המעשרות בשכרן. ועל פי זה אפשר לבאר כי הלויים היו נתונים לבני ישראל שתי פעמים בשליחות לצרכי המשכן, האחד מצד עבודת פנימיות התלוי בכונת הלב ובמחשבה טובה, והשני בעבודת חיצונית, כלומר במצוות מעשיות בעצם גוף העבודה, הפנימיות הוא נקרא בחינת אהל מועד מרמז על התשובה והתפילה וההתקרבות להשי"ת שהיה במקדש, והחיצונית שהם המעשים בפועל לשרת את אהל מועד הוא בחי' כל כלי אהל מועד, משום שאלו המעשים הם הכלים

ציונים והערות

י. העדה, מרומז על כנסת ישראל ונשמתם, ובני ישראל, הם עם גופיהם - כת"י ישן ועי' ספורנו כל העם.

י. העדה, מרומז על כנסת ישראל ונשמתם, ובני ישראל, הם עם גופיהם - כת"י ישן ועי' ספורנו

משמרתם של כל השליחות ולהוציא חובתן בעד המעשרות, העשירי יהי' קודש (ויקרא כז, לב).

ביאורים

השבטים בבחינת מעשר לשרת צרכי גבוה, ומאחר שהם המעשר, היו מרוממים את כל ישראל כדרך המעשר המרומם את כל החלקים ומוציאם מטבלם י"א.

הלויים לשמור משמרתם של כל השליחות ולהוציא חובתן בעד המעשרות שהם מקבלים, והם עצמם היו בחינת העשירי יהי' קודש (ויקרא כז, לב), כי שבט לוי הופרש משאר

ציונים והערות

שרוי בתוכה'. ובדרשות המהר"ל (דרוש לשבת הגדול) הביא דברי המדרש וכתב: 'ועל זה אמר והעשירי יהיה קודש'. וכן מפורש בתרגום יונתן (בראשית לב, כה) על הפסוק ויותר יעקב לבדו: 'ואשתאר יעקב בלחודוי מעיברא ליובקא ואתבחדש מלאכא עמיה כדמות גבר ואמר הלא אמרת לעשרא כל דילך והא אית לך תריסר בנין וברתא חדא ולא עשרתינן מן יד אפרש ארבע בוכרין לארבע אימהתא ואשתיירו תמניא ותנא לממני משמעון וסליק לוי במעשרא עני מיכאל ואמר רבוניה דעלמא דין הוא עדבך ועל עיסק פתגמא האילין אשתהי מן האל לנחלא עד מיסק עמוד קריצתא'.

יא. ראה מדרש (ב"ר ע, ז): 'ר' יהושע דסכנין בשם ר' לוי אמר כותי אחד שאל את ר' מאיר אמר לו אין אתם אומרים יעקב אמתי דכתיב (מיכה ז) תתן אמת ליעקב, אמר לו הין, א"ל ולא כך אמר וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך, א"ל הין, אמר לו הפריש שבטו של לוי אחד מעשרה, למה לא הפריש א' מי' לשנים שבטים אחרים, אמר לו וכי י"ב הן והלא י"ד הן אפרים ומנשה כראובן ושמעון יהיו לי, א"ל כ"ש אוסיפתא מיא אוסיף קמחא, אמר לו אין את מודה לי שהם ארבע אמהות א"ל הין, אמר לו צא מהם ד' בכורות לד' אמהות הבכור קודש ואין קודש מוציא קודש אמר לו אשריך ואשרי אומתך שאת

קריאה מעוררת

שבת לפני קבלת התורה הכנה לקבלת התורה

איתא מהרי"מ מזלאטשוב זצ"ל, שכל אחד כפי הבחי' של ה"נעשה ונשמע" שלו כן קיבל חלקו בתורה. ואיתא בסה"ק שהקב"ה נותן השפעה וגם כח לקבלה, שאלמלא הקב"ה עוזרו לא יכול לו, ומה שדורשים מהאדם הוא רק רצון טוב, והרצון עושה הכלי קיבול ע"י עזר הקב"ה, וזה ענין ה"נעשה ונשמע" שגילו רצון טוב, וכפי הנו"נ של כל אחד כן קיבל "אנכי ה' אלקיך", בחי' "פנים בפנים דיבר ה' עמכם".

ובכן בכל שנה בזמן מתן תורתנו מתעורר זה הכח מחדש בחי' נותן התורה לשון הוה, ואין בכוחנו אפילו להתפלל שיתן לנו רצון טוב או להתעורר מעצמנו לאותו רצון הדרוש, לזה קודם קבלת התורה בא שב"ק הכנה לתורה, ושב"ק יש עלי' מעצמו בלי שום איתערוּתא מחמת גודל קדושתו. והוא זכר למעשה בראשית שה' בלי איתערוּתא דלתתא.

הוראות למעשה

אדם צריך לזכך מדותיו כי מרום המעלות יכול ליפול באותה תכונה לחטא.

פגמי קדושה מקורם בחסד פגמי כעס מקורם בגבורה וגאווה מקורה בתפארת וצריך לתקנם להעלותם בקדושה.

החוטא מאבד מעלתו כי החטא נובע מחסרון הדעת.

יש בעבודת המקדש ב' חלקים חלק העבודה בפועל וכונת הלב.

הלויים היו שלוחים של בני ישראל מצד העבודה ומצד המעשים כנגד הגוף וכנגד הנשמה.

ואלה יעמדו על הברכה ידידינו הנכבדים
שהרימו תרומתם קודש להוצאת הגליון

נדבת ידידנו החשוב
הרב נפתלי צבי אייזנבאך שליט"א

לרגל שמחת

הולדת הבת

בשעתו"מ

הקידושא רבא יתקיים בבית המדרש המרכזי
של כ"ק אדמו"ר שליט"א

נדבת ידידנו החשוב
הרב ישראל אברהם מנדלוביץ שליט"א

לרגל שמחת

הולדת הבת

בשעתו"מ